Van: Els van der Waal | APCG
Verzonden: woensdag 1 maart 2023
Onderwerp: Reactie Apcg nav Mantelzorgonderzoek

Beste raadsleden en fractievolgers,

Vanavond staat een deskundigenbijeenkomst over mantelzorg op de politieke agenda. Het Arnhems platform chronisch zieken en gehandicapten (Apcg) vindt de ondersteuning van mantelzorgers heel belangrijk, daarom hebben wij ook in 2022 het Mantelzorgakkoord ondertekend. Wij hebben dan ook met belangstelling het onderzoek over mantelzorg gelezen. Wij willen graag een aantal aandachtspunten met u delen.
Mantelzorg kan heel veel omvatten, afhankelijk van de zorgvraag en levensfase van de naaste. Juist omdat mantelzorg ontstaat vanuit een relatie, is het ook moeilijk om het los te laten. Veel mantelzorgers gaan dan ook ongemerkt over hun grens. Het is goed dat er professionals zijn (in de keten) die dit mede bewaken. Mantelzorg kan zwaar zijn, maar wordt ook met veel liefde gedaan. Het is daarom extra belangrijk dat mensen het kunnen volhouden. Het is dus zaak om mantelzorgers in beeld te hebben en goed te ondersteunen om overbelasting te voorkomen.

De mantelzorger voert allerlei ondersteunende taken uit, op sociaal, medisch begeleidend, financieel, etc gebied, zodat iemand zelfstandig kan (blijven) wonen, tijdens een langdurige herstelperiode, of bij een levenslange aandoening of beperking. Terwijl het ook van belang is dat partners gewoon partner kunnen zijn, vrienden gewoon vrienden etc. Dat er sprake kan zijn van een gelijkwaardige relatie en geen afhankelijke rol.

Ondersteuning van de mantelzorger begint bij goede ondersteuning van de inwoner met een zorgvraag. Huishoudelijke ondersteuning is een vorm van ondersteuning die niet alleen de inwoner, maar ook de mantelzorger enorm ontlast. Voor alle mantelzorgers en zeker ook voor jonge mantelzorgers, is het belangrijk dat zij ook hun eigen leven kunnen leiden, hobby's uitoefenen en aan activiteiten deelnemen in de vrije tijd zonder zorgmomenten. Ondersteuning vanuit de Wmo kan daar aan bijdragen door met die ogen te kijken naar bijvoorbeeld gebruikelijke hulp in een gezin. Bovendien is onze ervaring dat wanneer professionele zorg en ondersteuning minder wordt, dat dit dan ergens anders gaat knellen. Mensen gaan zaken vermijden, of raken overbelast, of het komt terecht op het bordje van de mantelzorger.

Vanuit de praktijk krijgen we signalen over hoe wijkteams omgaan met ondersteuning door mantelzorg en inzet van het netwerk. Zo kregen wij een signaal van een inwoner waarvan de aanvraag voor huishoudelijke ondersteuning is afgewezen, omdat haar elders wonende partner het huishouden wel kan doen volgens het wijkteam. Terwijl er geen sprake is van een leefeenheid of samen een huishouden voeren, en de mantelzorger al heel veel doet. De inwoner heeft naast het huishouden geen energie meer om haar maatschappelijke rol te vervullen.
Een ander voorbeeld is dat een inwoner maar relatief weinig ondersteuning krijgt, omdat er door de wijkcoach veel nadruk wordt gelegd op het inzetten van familie, wat niet gemakkelijk voor haar is, en waardoor zij meer afhankelijk van hen blijft. Bij beide voorbeelden gaat het om een algemene voorziening.
Mantelzorg is altijd vrijwillig, de vraag moet dus gesteld worden wat kunnen we verwachten van een mantelzorger die al veel doet, en is dit wel effectief op den duur? De kans bestaat dat de mantelzorger overbelast raakt en zelf zorgvrager wordt. Onze oproep is dan ook dat goed gekeken moet worden naar de hele situatie: wat betekent de Wmo-ondersteuning voor de zorgvrager, de mantelzorgers, het netwerk en wat zijn de gevolgen als een vraag om Wmo-ondersteuning wordt afgewezen? Het resultaat van de juiste ondersteuning moet centraal staan en niet de beleidsregels.
Naast huishoudelijke ondersteuning is ook de inzet van respijtzorg van belang. Laagdrempelige dagbesteding en activiteiten waar zorgvragers (individueel of samen) gebruik van kunnen maken.

Zoals in het onderzoek staat is de zorg voor een naaste voor mantelzorgers vanzelfsprekend. Het is ook onze ervaring dat inwoners pas naar het wijkteam gaan als er geen passende ondersteuning is in de eigen omgeving. Het is dan ook onrealistisch om de oplossing weer in het netwerk te zoeken.
In het onderzoek worden ook cijfers gepresenteerd. Er wordt aangegeven dat de cijfers van het aantal mantelzorgers wordt onderschat, maar ook dat het aantal mantelzorgers dat overbelast is in Arnhem hoger is dan landelijke schattingen aangeven. Onze vraag is hoe het kan dat de cijfers afwijken in Arnhem en hoe kunnen we er voor zorgen dat de cijfers lager worden. Hoe kan op een efficiënte en effectieve manier het aantal overbelaste mantelzorgers worden teruggedrongen?

Met vriendelijke groet,

Marjolein van den Broek
Voorzitter Arnhems platform chronisch zieken en gehandicapten (Apcg)